

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno kromo; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Kreditna organizacija srednjega stanu v Avstriji. Obrtne kreditne zadruge na Kranjskem. Iz davčnega prava. Nekaj poskusnih uspehov. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani. Občni zbori. Bilance.

VABILO

»

REDNI SKUPŠČINI

Zadružne zveze v Ljubljani,

registrovane zadruge z omejeno zavezo

ki se vrši v pondeljek dne 4. maja 1914 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v „Ljudskem domu“.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnji Zvezini skupščini.	6. Volitev nadzorstva.
2. Poročilo načelstva.	7. Prememba pravil.
3. Poročilo nadzorstva.	8. Posvet in sklepanje o osnutku zadružnega fonda.
4. Odobritev letnega računa in bilance za l. 1913 in sklepanje o porabi čistega dobička.	9. Sklepanje o maksimalni meji za posojila pri včlanjenih kreditnih zadrugah.
5. Volitev odbora.	10. Slučajnosti.

Dr. Jan. Ev. Krek,
predsednik.

Izvleček iz pravil. § 19. Zvezina skupščina je občni zbor zadruge in sestoji iz odposlancev Zvezinih članic. Vsako Zvezino članico zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino članico pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva Zvezine članice. Ena oseba sme zastopati k večjemu 10 zadrug.

Glasovalna pravica se ravna po številu vplačanih deležev in sicer ima vsaka Zvezina članica, ki ima založenih do 10 deležev, po en glas in za vsakih nadaljnjih polno vplačanih 10 deležev po en glas; vendar ne more nobena članica imeti več kot 10 glasov.

V smislu § 32. Zvezinih pravil izstopijo iz odbora gg. dr. Matko Laginja, Ivan Cesar, Fr. Demšar, dr. Anton Korošec, Ivan Mahulja, Anton Abram, Anton Čok, Ivo Makjanič, dalje sta odborniško mesto odložila gg. dr. Ante Alfirevič in dr. Ivan Buič Kovačević.

Kreditna organizacija srednjega stanu v Avstriji.

Bruseljska mednarodna zveza za proučevanje razmer srednjega stanu, ki je l. 1908 priredila na Dunaju drugi mednarodni kongres srednjega stanu, je pred kratkim izdala poročilo, v katerem se razpravlja o kreditni organizaciji srednjega stanu v raznih državah. Med drugimi je izšlo tudi tako poročilo o Avstriji. V uvodnem pregledu tega poročila se slika položaj kreditne organizacije v naši državi sledeče:

Početki kreditne organizacije za srednji stan v Avstriji segajo primeroma precej daleč nazaj, večje uspehe pa je bilo opaziti še-le, ko se je pričelo bolj smotreno gibanje za izboljšanje gmotnega položaja srednjega stanu, približno okoli l. 1890.

Kakor v drugih deželah, je tudi v Avstriji v kmetijstvu l. 1870 nastopila kriza, katere posledica so bile velike potrebščine po kreditu. Vsled tega, ker se je smela zemljiška posest svobodno deliti in vsled določb o dednem pravu je prišlo do tega, da so postala kmečka posestva prezadolžena. K temu se je pridružila nenadoma konkurenca novo otvorenih kmetijskih produkcijskih držav in velika izprememba v tržnih razmerah, povzročena po zgradbi novih železnic.

Ker je povsod manjkalo organizacij za preskrbo obratnega kredita, pomagali so si s tem, da so tudi obratne kreditne potrebščine pokrivali s hipotekami. V ta namen so služile hranilnice in sirotinske blagajne; ko pa se je prekoračila meja, do katere se je smelo po zakonu posestvo obremeniti, najemali so dolgove pri zasebnikih in so se tudi ti dolgovni zavarovali v zemljiški knjigi. Ta proces zadolževanja se je vršil popolnoma neracijonelno; mnogobrojne, razmeroma prav neznatne postavke — za nabavo semenskega žita, orodja, vprežne živine itd. — so se po vrsti vknjiževale v zemljiško knjigo, pri čemur je seveda bila varnost poslednjih postavk vsled visokega vrstnega reda le fiktivna; vsled tega se je

morala plačevati visoka premija za riziko v obliki visoke obrestne mere.

Za izboljšanje teh razmer, katerih posledice še dandanes niso povsem odstranjene, je bilo predvsem treba ostro ločiti obratni in naložni kredit in za vsako vrsto poklicati v življenje posebne organizacije. Za preskrbo zadostnega in cenenega obratnega kredita so se začele ustanavljati rajfajznovke, na drugi strani pa za uničenje že napravljenih zemljiških dolgov hranilnice in različni zavodi za izdajo zastavnih pisem, predvsem občekoristni hipotečni zavodi.

Brzi in izvanredno uspešni razvoj vseh teh organizacij je v veliki meri pripisovati delu deželnih zborov. Kmalu potem, ko je bil izdan združni zakon iz l. 1873, se je uvedla akcija za ustanavljanje rajfajznovk; v Nemčiji so skušali dobiti informacije in so potem kmetijskim občinam razpošiljali obširna pojasnila o tej novi organizaciji in o njenih prednostih. Tudi so dali deželni zbori na razpolago brezobrestne podpore za ustanovitve in večja posojila proti nizkim obrestim, kar naj bi pomagalo zadrugam preko prvih težav.

Tudi vlada si je pridno prizadevala pospeševati kmetijske organizacije z zakonitimi in upravnimi odredbami, z davčnimi olajšavami in slednjič s tem, da jim je naklonila gmotno pomoč. To pospeševanje od strani javnih faktorjev in izvrševanje revizije, katero so opravljali nekateri deželni odbori, je povzdignilo zupanje kmetijskega prebivalstva do novih društev, katerim so dotekale vloge v prav veliki meri, tako da razpolagajo dandanes te organizacije v vseh deželah s tako velikimi vlogami, da presegajo kreditne potrebščine združnikov in da je treba za preostanke iskati naložb drugod. Tudi v tej smeri so se nekateri deželni zbori prijeli dela, kajti po vplivu deželnih zborov so se snovale osrednje združne blagajne, katere služijo deloma za izravnavo denarja, deloma skrbe za umno uporabo odvišnih kapitalij. Poleg tega so deželni zbori skrbeli za nadaljno razširjenje združ-

ništva in so snovali za različne panoge kmetijstva produkcijske in vnovčevalne zadruga. V ta čas, ko se je osnovalo tako mnogo rajfajzenskih blagajn, sega tudi početek deželnih hipotečnih zavodov v večini avstrijskih dežel. Deželni hipotečni zavodi so organizirani na občekoristni podlagi, torej brez namena delati dobiček. Ti zavodi niso samo mogli odpomoči tekočim potrebščinam po investicijskem kreditu, ampak so tudi znatno olajšali obrestno breme dolgov, ki so izvirali iz prejšnjih časov in so bili po navadi dani proti visokim obrestim, s tem, da so jih unificirali, oziroma konventirali.

Nič manj važne za zemljiški kredit so postale hranilnice, ki so jih osnovala deloma občekoristna društva, deloma pa občine. Slednjič je kmetijstvu na razpolago v nekaterih deželah že od nekaj ceneni in pripravi hipotečni kredit kumulativnih sirotinskih blagajn.

Skoraj istočasno s krizo, katera je nastopila v kmetijstvu v drugi polovici devetnajstega stoletja, je bila tudi obrt prišla v gospodarske stiske. Znani vzroki tega pojava, ki so bili v zvezi s splošnim gospodarskim razvojem, so se še poostrili po novem obrtnem redu, ki je bil 1. maja 1860 stopil v veljavo. Temeljna misel je bila, da se lahko vsakdo neomejeno peča z obrtnim delom in da svobodno izdeluje in prodaja svoje izdelke. Dasi ravno je ta izpremema odstranila mnoge nepotrebne in zastarele stvari in ni šla tako daleč kakor približno istočasno izdani obrtni zakoni na Nemškem, vendar za takrat še ni bila umestna in je imela za prizadete kroge zelo škodljive posledice.

Ko se pa je l. 1878 zlomila liberalna gospodarska politika s tem, da se je država zopet povrnila k varstveni carini, je našla tudi vedno večja stiska obrtnega srednjega stanu pri vladi in pri zakonodaji vedno večjo pozornost. V obrtni red so se privzeli predpisi o dokazu sposobnosti, o koncesijoniranju posameznih obrtov in o ustanovitvi zasilnih zadrug, za kojih izpopolnitev je takratni trgo-

vinski minister baron di Pauli poklical posebne zadružne instruktorje.

V drugi smeri se je gibala akcija, katero je bila vlada l. 1892 započela sprva z zelo skromnimi sredstvi in s katero naj bi se položaj obrtništva zboljšal s poučnimi in gospodarskimi sredstvi: poučni tečaji za mojstre in pomočnike, pospeševanje nakupovalnih in produktivnih zadrug, preskrbovanje maloobrnih strojev itd. Ker je imel ta poskus ugodne uspehe, je vlada korakala odločno v tej smeri naprej tako, da razpolaga danes akcija za pospeševanje obrti z že zelo obsežnim aparatom in s precej znatnimi denarnimi sredstvi. V obseg te akcije za pospeševanje obrti se je kasneje privzelo tudi vprašanje maloobrnega kredita.

Že od nekaj so prijatelji rokodelstva povdarjali, da se more njega gospodarski položaj zboljšati le s tem, da se osnuje zanj primerna organizacija za preskrbo zdravega in cenenega kredita. Vendar so bile pa težave, ki so se taki organizaciji stavile v okom, neprimerno večje kakor pri kmetijskem srednjem stanu. Podlaga kreditne organizacije, ki jo na kmetih daje zemljiška posest in poslopja, manjka pri obrti skoraj popolnoma. Tudi načelo neomejene zaveze, druga važna podlaga Rajfajznovega ustroja, se da pri kreditnih društvih mestnega srednjega stanu le težko izvesti. Slednjič pa tudi manjka pri obrti one obratne in gospodarske enakoličnosti, ki jo opažamo pri kmetijstvu. Nasprotno se pojavljajo tukaj nasprotstva konkurence z vso strogostjo; zlasti smatra boljše stoječi podjetnik v največ slučajih kot svojim koristim kvarno, da bi s svojim kreditom ali s svojim jamstvom pomagal malemu rokodelcu in tako okrepil njegovo tekmovalno silo. Zato se ogiblje kreditnih zadrug, ki so osnovane za rokodelca in sicer tembolj, ker dobi pri šulcejevih posojilnicah in pri diskontnih zavodih za javne knjižne terjatve v toliki meri kredit, da zadostuje njegovim potrebščinam.

Organizacij, ki dovoljujejo obrtnikom kredit, je res mnogo. Tako so hranilnice čeprav majhen del svojih sredstev naklonile obratnemu obrtniškem kreditu. Predvsem pa je omeniti zadružno organizacijo, ki je privedla obrtni produkciji velike kapitalije. Kreditne organizacije Šulcejevega sistema so se v Avstriji močno razvile in so prišle do velikega pomena. Danes jih je nad 3000 z 1,700.000 člani in znašajo njihova aktiva nad dve in pol milijarde kron. Slika, katero nudijo te zadruge, ni nikakor enotna. Marsikatero se še drže občekoristnih načel Šulcejevih zadrug, druge pa so zadružni značaj čimdalje bolj otrešale in so se razvile v male banke premožnega srednjega stanu. Nekatera društva so celo le po obliki še zadruge in so v resnici prava pridobitna podjetja.

Obrtniku, ki je brez sredstev in ki ne more dati nobenega objektivnega varstva za svoj kredit, so kreditne zadruge po navadi zaprte in zato je prihajal iz prizadetih krogov mnogokrat klic do vlade, da naj odpomore očitni kreditni potrebi rokodelcev. L. 1908 se je potem vlada res odločila, obseg obrtnega pospeševanja razširiti s tem, da mu je priklopila oddelek za kreditne zadeve. V ministrstvu za javna dela, ki ga je takrat vodil dr. Gessmann, se je posebni pisarni odkazala naloga baviti se s tem vprašanjem. Ta akcija, s pomočjo katere naj bi se ne osnovala samo nove, na strogo občekoristni podlagi stoječe zadruge, ampak naj bi se tudi že obstoječa društva v tem smislu reformirala, ima zaznamovati dokaj znatnih uspehov.

Slednjič je omeniti še prizadevanje nekaterih in sicer skoro izključno čeških bančnih zavodov, spraviti pod svoj upliv kreditna društva malih obrtnikov in jih zalagati s kapitalom. Spočetka so bile merodajne za podpiranje teh blagajn bolj narodnostne okoliščine. Od tedaj pa se je pokazalo, da je pozornost, ki jo velika banka obrača maloobrnim kreditnim zadrugam, opravičena tudi že v samem gospodarskem položaju, ker je kapital, ki se je dal

na razpolago tem blagajnam, splošno naložen ravno tako varno kakor tudi plodonosno. Ta razvoj zasluži največje pozornosti.

Splošno se lahko reče, da potrebuje organizacija maloobrnega kredita zlasti v mestih še nadaljne izpopolnitve, ker je treba zadostiti še mnogim in upravičenim potrebščinam. Izpopolniti pa se da omenjena organizacija uspešno le tedaj, ako se ravna po onih načelih, ki veljajo splošno za kreditne razmere. Mala obrt bo le tedaj dobila zadostni kredit, ako bo mogla dati dovoljno jamstvo za obrestovanje in povrnitev svojih posojil.

V zgoraj navedenem delu se nahaja tudi poseben odstavek, ki se bavi s kreditno organizacijo zasebnih in javnih uradnikov, tega „novega srednjega stanu“. Poleg kreditnih zadrug se omenja uradniški kreditni zavod, ki je organiziral uradniški kredit po analogiji realnega kredita.

Obrtne zadruge na Kranjskem.

V plenarni seji kuratorija za pospeševanje obrti na Kranjskem, ki se je vršila dne 6. februarja, je bilo med drugim podano sledeče poročilo o delovanju nastopnih obrtnih pridobitnih in gospodarskih zadrug v l. 1913.

Sodarska zadruga v Češnjici pri Železnikih.

Ta zadruga je bila l. 1902 ustanovljena in izdeluje ponajveč sodarske predmete iz mehkega lesa za transport in zabojnino. Ker so na eni strani za tako obrt ravno v njenem okolišu dani zelo ugodni pogoji glede dobave surovin in je na drugi bilo sodarstvo že tudi zelo upeljana obrt, se je zadruga hitro razvijala tako, da ima danes že nad 70 članov. S svojim solidnim delom pa si je tudi znala pridobiti na trgu dobro ime, tako da je brez težkoč prodajala svoje izdelke, seveda, kolikor je bila ugodna vsakratna sezija.

Za boljšo izrabo in lažje razkosavanje surovin postavila si je delavnico s stroji za obdelovanje lesa, ki jih goni vodna sila. Za boljšo izrabo vodne moči napravila je tudi elektrarno, ki daje razsvetljavo v lastnih za-

družnih prostorih, pa tudi oddaja električni tok za luč in silo v sosednji vasi.

Načrt za celo napravo je sestavil zavod, ki je imel tehnično nadzorstvo pri zgradbi.

Konec leta 1912 je prišla cela naprava v tek in po ravno enoletnem obratovanju se lahko trdi, da se je dobro obnesla. Od izrabljenih 60 konjskih sil, se jih danes rabi komaj polovico, kar bo gotovo prav prišlo pri nadaljnjem razvoju zadruga.

Cela naprava je veljala skupaj z nakupom vodne sile, njeno izrabo, betonsko stavbo, novim poslopjem, z vsemi stroji, električnim omrežjem ca. K 75.000.—.

Večino strojev je dobila od c. kr. ministerstva za javna dela kot desetletno brezobrestno posojilo v znesku K 12.000.—, ki ga je potem po posredovanju zavoda še zvišalo na K 18.500.—.

Za zgradbo je dovolil tudi deželni odbor prispevek K 4.000.— in naknadno na predlog zavoda K 2.000.—. Tako je dobila zadruga skupno približno K 25.000.— prispevkov, do čim je pokrila ostanek iz lastnega kredita.

Ker je imela ob koncu leta 1913 že za nad K 5.000.— oddanega električnega toka, je pričakovati, da bo v 10 do 15 letih amortizirala celo napravo že ne glede na prihranke, ki jih doseže s strojnimi delom v svojem obratu.

Strojni obrat nadzira ravnatelj zavoda, ki pomaga tudi pri ureditvi vseh tehničnih vprašanj, kakor se vedno na novo ponavljajo pri vsaki taki, nekoliko večji napravi.

Žebljarska zadruga v Kropi.

Ta po svojem denarnem prometu največja in najmočnejša zadruga na Kranjskem je ob sodelovanju zavoda ravno v dobi tega poročila napravila sila važne korake za nadaljni razvoj in napredek svoje industrije.

Njenim ročnim izdelkom so se začeli pojavljati na trgu nevarni konkurenčni strojni produkti, ki bi lahko že v nekaj letih izpodrinili ročno delo združnih članov in vzeli stotero pridnim rokam zaslužek.

Tu pa se ponudi zadrugi prilika prevzeti stroje in trg njenega konkurenta, ki ga bo lahko izrabila sebi v prid. Po dolgih in narnih pogajanjih, ki so se jih osebno udeležili razen zastopnika zadruga tudi ravnatelj zavoda in zastopnik obrtno-pospeševalnega urada z njegovim juridičnim konzulentom, sklenila se je kupna pogodba, ki jo je omogočilo ministerstvo s tem, da je zagotovilo zadrugi za prevzetje strojev desetletno brezobrestno posojilo v znesku K 60.000.— in pa deželni odbor, ki je prevzel po dogovoru z ministerstvom garancijo vračevanja za znesek kron 20.000.—.

Zadruga za vnovčevanje lesa v Češnjici.

Kranjska dežela ima nad 40 odstotkov svoje zemlje pokrite z gozdi, ki so še danes bogat vir dohodkov njih lastnikom. Žal pa je gozdarsko gospodarstvo pri nas v krogih malih posestnikov dokaj neracijonalno, vrhutega pa še pospešujejo razne trgovske pogodbe s tujimi državami in tem primerno prikrojeni železniški tarifi izvoz surovega lesa.

Da brani koristi domačega gozdarstva in lesne obrti, ustanovila se je navedena zadruga, kot prva te vrste v Avstriji in je začela poslovati v tem letu. Zavod ji je napravil vse potrebne meritve in načrte za zgradbo žage ter oskrbel tudi vloge na oblastva. Poleg tega jo je podpiral tudi v njenem trgovskem poslovanju.

Čevljarska zadruga v Žireh.

Čevljarstvo je v Žireh cvetoča ročna obrt in ima v tamošnji zadrugi svoje središče. Zadruga si je zgradila po načrtu, izdelanem od zavoda, novo lastno enonadstropno poslopje, v katerem ima nameščeno skupno delavnico in blagovno blago. Solidnost takih zadrug sloni na razmeroma visokih deležih, ki jih je na priporočilo zavoda zvišala na K 500. Za združno poslopje je dovolil deželni odbor prispevek v znesku K 3.000.—, od katerega se je zadrugi nakazalo K 1.000.— že v letu 1912, znesek K 2.000.— pa v tem letu, potem ko je zadruga zvišala deleže.

Slamnikarska zadruga v Mengšu.

Slamnikarstvo je bilo pred leti cvetoča domača obrt, ki jo je pa danes že povečini izpodrinila tovarniška produkcija. Ta zadruga združuje nekaj somostojnih slamnikarjev in domskih delavcev, ki so pri njej redno uposleni. Ker je njen produkt predmet svetovne trgovine, navezana je v svoji kupčiji na tuje zastopnike, od kojih poštenosti odvisi uspeh zadruge, kar je zanjo pač največja težkoča. Slabe gospodarske razmere niso prizanesle tudi njeni kupčiji in ji je zato na predlog zavoda dovolil deželni odbor K 3.000— začasnega brezobrestnega posojila, ministerstvo pa ji je nakazalo K 500— prispevka za pokritje obresti prometnega kapitala.

Kitarska zadruga v Domžalah.

Razvita tovarniška slamnikarska industrija v okolišu Domžal je dala priliko in podlago za ustanovitev kitarske zadruge, ki si je stavila nalogo, vpeljati pletenje kit za slamnike in klobuke kot domačo obrt. Zadruga je našla med ljudstvom obilo zanimanja, nizki deleži so olajšali pristop tako, da šteje danes več kot sto članov in članic. Dežela in država je upoštevala pomen te zadruge — ki bi bila morala ravno pri domačih tovarnarjih najti več zaslonbe — in sta ji nakazali z ozirom na velike stroške za izobrazbo pletic in pri trgovskem prometu, vsaka po K 3.000— prispevka.

Prva mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dočim ima z ozirom na lego, dobro strojno opremo in električni obrat zelo ugodne eksistenčne pogoje, slabi časi tudi njej niso prizanesli in ji je dovolilo ministerstvo podaljšavo roka za vračevanje posojila za strojno opremo.

Sitarska in žimarska zadruga v Stražišču.

Izmed vseh združnih organizacij je ta največ navezana na eksport na Balkan in je bila zadevna gospodarska kriza ena njenih najhujših preskušenj, ki jih je pa s pomočjo že v letu 1912 nakazanih prispevkov države

in dežele prestala in je upati, da prinese zboljšanje splošnega gospodarskega položaja tudi v njeno poslovanje nov napredek.

Iz davčnega prava.

Nakupna knjižica pri konsumnih društvih ne upliva na davčne ugodnosti.

Gospodarskemu trgovačkemu društvu v Premanturi je bilo c. kr. finančno ravnateljstvo v Trstu z odlokom z dne 7. julija 1913, št. 194 predpisalo pridobninski davek v vsem obsegu, češ da iz zadruginih pravil ni izrecno razvidno, da more zadruga poslovati le s svojimi člani.

Proti temu napačnemu tolmačenju se je zadruga po svojem pravnem zastopniku dr. Laginji pritožila na upravno sodišče, ki je o pritožbi razpravljalo dne 12. novembra 1913 (posl. št. razzodbe 11662 ex 1913). Razzodilo je, da izpodbijani odlok v zakonu ni bil utemeljen in se ima vsled tega razveljaviti.

Razlogi, na katere se opira upravno sodišče, so za vsa konsumna društva važni in zato priobčujemo ta del razzodbe dobesedno.

Upravno sodišče pravi v razlogih:

„Davčna polajšava temeljem §§ 85. in 100., odst. 11. zakona o osebnih davkih se je pritožujočemu se društvu odrekla, ker poslovanje zadruge po zadnjem odstavku § 17. pravil ni izrecno in na nedvoumen način omejeno na lastne člane.

Na podlagi te določbe pravil bi bilo namreč za slučaj, da bi se otvorila združna gostilna, vsakemu prostó ondi kupovati vino, ne da bi bilo treba pokazati legitimacijo.

To ni pravilno. Na popolnoma nedvoumen način izraža § 3. pravil, da je poslovanje omejeno na lastne člane, pri čemer je še izrecno pripomnjeno, da velja to za prodajanje v prodajalnicah in v gostilni. Od tega načela ne dela § 17. pravil nobene izjeme, kajti ta paragraf ne določa kroga onih oseb, ki morejo v društveni prodajalnici, oziroma v gostilni kupovati

blago, oziroma vino, temveč je v tem paragrafu ugotovljena določba le v tej smeri, da mora vsak član, ki hoče kupiti blago na upanje, imeti knjižico, v katero se mora zabeležiti vse, kar se kupi in plača in da se brez take knjižice ne sme ničesar oddati iz društvene zaloge. Dalje pa § 17. tudi odreja, da za prodajo vina v društveni gostilni taka knjižica ni potrebna. Če samo za prodajo vina ni treba izstaviti knjižice, oziroma je ni treba pokazati ob nakupu ter ni treba ničesar vanjo vknjižiti, potem s tem še ni določeno, kakor meni rekurzna oblast, da se sme vino v društveni gostilni prodajati vsakomur, temveč da ni treba legitimacije po knjižici za prodajo vina, ki se sme po § 3. pravil oddajati le članom.

Legitimacija po knjižici se zahteva ravno le za slučaj, da se blago prodaja v prodajalnici na upanje; taka legitimacija se za prodajanje v gostilni sploh ni mislila vpeljati, ker kakor jasno izvaja pritožba, se v gostilni sploh ničesar ne sme dati na upanje, odredba, ki je zelo razumljiva, ker prodaja vina v gostilni na upanje ne more biti niti v moralnem niti v gospodarskem interesu članov zadruga in ker torej ni razlogov, da bi se kreditiralo ob nabavi vina v gostilni, vsled tega ni potrebno v ta namen ugotoviti kake posebne določbe, kakor legitimacijo po knjižici in vpisovanje vanjo. Besedilo zadnjega odstavka § 17. sicer res ne izraža te tendence, na drugi strani se pa tudi to besedilo ne more razlagati tako, da je vsled tega, ker se za prodajo vina ne zahteva legitimacija, dopustno prodajati ga vsem obiskovalcem gostilne, torej tudi nečlanom; kajti ta legitimacija se splošno tudi ne zahteva pri prodaji blaga v prodajalnicah, ampak le tedaj, če se blago da na upanje, nikakor pa ni knjižica predpisana za slučaj, da se blago oddaja proti gotovemu plačilu, vsled česar se iz gole ustanovitve, da pri prodajanju vina iz društvene gostilne ni potrebna nikaka knjižica, tudi ne more sklepati, da je s tem izključena vsaka presoja v tej smeri, ali je kupovalec član zadruga ali ne

in da bi se torej smelo vino v gostilni oddajati tudi nečlanom.

Knjižici v tem danem slučaju sploh ne pristojata značaj legitimacijskega papirja, ampak ima pokazanje knjižice ob nakupu na upanje samo namen, takoj vpisati v to knjižico kreditno opravilo, oziroma plačilo v gotovini, ki se je dalo na račun izvršenega kreditiranja, da se s tem izogne morebitnim terjatvam in ugovorom, kakor se lahko pripeti pri kmetiškem prebivalstvu, ki je v denarnih poslih in njih knjižnih izvedbah še malo izšolano. Knjižica daje dolžniku možnost takoj kontrolirati pravilnost v posameznem slučaju napravljene zabeležke bodisi na debet-strani bodisi na kredit-strani in mu omogoča dalje, da more lahko presoditi, če bo še mogel dobiti kaj na upanje.

Knjižica pa daje tudi na drugi strani poslovodji, oziroma društvenim uslužbencem možnost, da morejo na priprost način, — s samim vpogledom v knjižico — ugotoviti dolg dotičnega člana in se morejo brez pregledovanja lastnih knjig hitro odločiti, ko se želi nov kredit.

S tem in dalje, ker tvori ta knjižica pri prepiru o posameznih kreditnih postavkah, oziroma o izvršenem odplačilu, važno dokazilo, je opisana narava te knjižice in je dokazano, da ji ne pristojata značaj legitimacijskega papirja. Ako kako društvo omejuje svoje poslovanje samo na eno občino in vrh tega še na kmečko občino, ki nima velikega števila prebivalstva in kjer okolnost, ali je kak prebivalec član konsumnega društva, navadno ni neznana, tedaj je nepotrebno, da bi se moral pri posameznih poslih izkazati, ali pripada društvu in bi se s tem poslovanje le otežkočilo.

Po pravilih je torej oddaja vina iz društvene gostilne omejena na člane; da bi se pa proti določbi pravil dejansko prodajalo vino nečlanom, tega davčna oblast sploh ne trdi in ni v spisih o tem nobene ugotovitve.

Vsled tega je bilo izpodbijani odlok kot v zakonu neutemeljen zavrnuti.“

Nekaj poizkusnih vspehov.

Na poizkusnem zemljišču deželnega odbora priredili so se v preteklem letu poizkusi z raznimi vrstami krompirja, sladkorne pese in domače detelje iz raznih krajev ter podajamo v sledečem dosežene vspehe, v kolikor so zanimivi za javnost.

a) **Poizkusi s krompirjem in sladkorno peso** so imeli predvsem namen pokazati množino pridelka in vsebino škroba v krompirju, odnosno sladkorja v sladkorni pesi. Vrste krompirja in z njim doseženi vspehi so razvidni in sledeče razpredelnice.

Vrste krompirja	Pridelek v q izračunjen na 1 ha	Vsebina škroba v odstotkih	O p o m b e
Ursus . . .	334	17·6	Jako močne rašče, zdrav in pozno zrel.
Magnola . .	298	16·3	Podobnih svojstev kot gorenji.
Potentat . .	312	17·9	Občutljiv napram glivičnim boleznim.
Lucya . . .	410	17·1	Močno občutljiv napram glivičnim boleznim, zgodnji.
Topas . . .	292	17·3	Močno občutljiv napram glivičnim boleznim, zgodnji.
Kaiserkrone	—	—	Je že v zemlji skoro ves segnil!

Od sladkorne pese so se preskušale s sledečim vspehom vrste, ki jih prinaša tu zraven priobčena razpredelnica.

Gnojilo se je krompirju kakor tudi pesi edino z umetnimi gnojili in sicer krompirju z 600 kg rudninskega superfosfata, 450 kg kalijeve soli in 130 kg žvepleno kislega amonijaka na ha. Sladkorni pesi pa, ker je sledila

Vrsta pese	Pridelek v q na 1 ha		Vsebina v odstotkih		O p o m b e
	kore- nija	listja	slad- suhе snovi korja v soku		
Brabantska bela . . .	382	192	18·3	20·10	Dne 15. avgusta je toča močno poškodovala pesno listje kar je vplivalo neugodno na pridelek in tudi na množino sladkorja.
Imperial (srebr. bela)	460	134	18·8	21·25	
Wanzlebenska mala.	363	182	18·9	21·15	
Villmorinova izboljšana	452	154	18·5	20·85	

po močno zagnojeni koruzi, se je dodalo samo čilskega solitra in sicer 400 kg na ha. K temu bi bilo še pripomniti, da ima poizkusno zemljišče samo kakih 30 cm močno, peščeno — humozno obdelovalno plast, katera nižje prehaja v naplavljen prod.

Kakor je iz razpredelnice razvidno, so dali ti, za našo deželo novi industrijski pridelki prav visoke letine in zadovoljive množine škroba odnosno sladkorja za industrijske namene. Poizkus je dalje pokazal, da je krompir „Kaiserkrone“ vsled prevelike občutljivosti napram glivičnim boleznim (peronospori, gnilobi itd.) nesposoben za naše razmere ter da istega iz navedenega vzroka ne kaže dalje pomnoževati.

b) **Poizkusi z domačo deteljo imajo** namen primerjati medsebojno vrednost laške, štajerske in kranjske domače ali črne detelje in to radi tega, ker se semena teh treh vrst pri nas največkrat sejejo. Priredili so se v to

svrhu na šest parcelah trije vspeledni poizkusi. Plevela čisto deteljno seme se je vsejalo pod oves, ki se je zelen pokosil. Prva košnja delje (strniščenica) se je sveža stehala in pridelek po suhi snovi izračunal na dobro posušeno deteljo (z 15⁰/₀ vlage) ter je znašal poprečno:

pri kranjski detelji	92.5 q na ha,
pri štajerski detelji	74.0 q na ha,
pri laški detelji	99.9 q na ha.

Detelja je kasneje dala še jedno (tretjo) košnjo katera se ni tehtala; navidezno pa je bil pridelek skoro jednak prvemu.

Kakor je iz utežnih vspehov razvidno, prednjači za sedaj v pridelku laška detelja; treba je pa, predno se izreče sodba za to ali ono vrsto, počakati kako bodo posamezne vrste prezimile in kakšne košnje bodo dale v tekočem letu.

Dalje sta se zasejala še dva poizkusa z neočiščenim deteljnim semenom laške in kranjske proizvodnosti (prevenijence), ki naj bi pokazala, kateri pleveli so značilni za eno ali drugo vrsto. Žal se to, vsled nerodnosti koscev, ki so pridelek pokosili prvič prezgodaj in ga potem še iz obeh parcel zmešali skupaj, ni moglo dognati.

Gnojilo se deteljam ni, ker so sledile za močno zagnojenimi okopavinami. Potrebna semena je oskrbelo kmet. kemično preskuševališče v Ljubljani.

Zadružni pregled.

Nov vlom v posojilnično blagajno v Istri.
V letošnji 4. številki smo bili opisali vlom pri Kaštelirskem društvu za štednjo i zajmove, ki je bil izvršen dne 10. februarja. Skoro mesec dni pozneje, t. j. dne 8. marca so se lopovi zglasili pri posojilnici v Lanišču in jo okradli. Vlom je bil tu izvršen skoraj ravno tako kakor v Kaštelirju. V nedeljo zjutraj okoli 9. ure je izročil posojilnični računovodja slugi ključe od posojilniške sobe in zunanjih vrat. Kmalu nato je prišel sluga za njim in ga obvestil, da je v posojilnici vse razmetano. Ko se je računovodja vrnil, videl je, da je blagajna zgoraj in od strani pokvarjena. Pozvali so odbornike in

župana in otvorili blagajno, v kateri ni bilo več nego 4 vinarji.

Ostali denar, 9828.80 kron, so bili tatovi odnesli. Knjige in papirje so pustili, samo razmetali so jih po sobi. Posojilnica je imela le slučajno v blagajni toliko denarja, ki ga je menila izdati ljudem, ki so ravno tisti teden mislili odpotovati v večjem številu v Ameriko. Varnostna oblast je prišla tri osebe, na katere leti sum, da so posojilnico okradle.

Tudi to posojilnico je bila dala Zadružna zveza v Ljubljani kot svojo članico zavarovati proti vlomu pri dr. žbi Assicurazioni Generali v Trstu.

Ravnokar smo dobili obvestilo, da bo posojilnici povrnjen ves ukradeni znesek; poleg tega se ji bo povrnila tudi škoda, ki je nastala pri blagajni.

V prejšnjih letih se dolgo ni nič slišalo o kakem vlomu pri naših posojilnicah. To je pa sedaj v razmeroma kratkem času že tretji. V noči od 26. do 27. septembra 1913 je bilo vlomljeno pri Hranilnici in posojilnici v Semiču na Kranjskem, kjer so tatovi odnesli 1585 kron. Dne 10. februarja 1914 je bilo vlomljeno pri Kaštelirskem društvu za štednjo i zajmove v Istri (ukradenih 2213.32) in sedaj zopet v Istri pri posojilnici v Lanišču.

V vseh slučajih so bile posojilnice zavarovane potom Zadružne zveze v Ljubljani pri Assicurazioni Generali v Trstu, ki se je napram vsem omenjenim zadrugam izkazala v vsakem oziru kot zelo kulantno in jim je povrnila vso škodo, ki so jo trpele ne samo na denarju ampak tudi blagajnah. Zadružna zveza je s tem zavarovanjem obvarovala svoje članice prav znatne škode in sicer ne samo gmotne, ampak tudi one, ki bi jo prizadete posojilnice trpele na svojem ugledu, ako bi ne bile dobile odškodnine za ukradeni denar.

Hrvatska poljedjelska banka v Zagrebu, ki je denarna centrala hrvatskih kmetijskih zadrug v banovini, je imela koncem lanskega leta pridruženih 268 zadrug. Tekom leta 1913 je bilo osnovanih 16 novih zadrug. Skupno število udov pri vseh teh članicah je znašalo 38.215 in se je od l. 1912 pomnožilo za 438. Zadruge so imele skupaj 424.127 K vplačanih deležev, celokupna njihova rezerva je znašala 676.514 K, hranilne vloge pa 3.888.508.95 K; članice so torej imele na razpolago 4.989.149.93 K svojih sredstev. Pri centrali so bile proti meničenemu pokritju dolžne 7.790.637 K, v tekočem računu proti vknjižbi pa 297.215.64 K. Po zadrugah izdana posojila so znašala 11.437.610 K '98 v. V l. 1913 so člani povrnili zadrugam na po-

sojilih 1,472.839-74 K. Celokupnega prometa so imele vse zadruge 41,017.133 K.

Glavnica poljedelske banke znaša 1,500.000 K, čistega dobička je imela 150.024-94 K. Banka ima podružnico na Reki in ekspoziture v Bribiru, Čabru in na Hreljinu; afillirana pa ji je Hrvatska zadružna banka v Sarajevu.

Gospodarski pregled.

Deveti avstrijski vinorejski kongres se vrši letos v času od 5. do 13. septembra v Gorici. Istočasno s kongresom, na katerem se bodo razpravljala vprašanja velike važnosti, se priredi tudi razstava vina, grozdja, vinarskega in kletarskega orodja in strojev ter pokušnja vin. Nameravani so tudi razni poučni izleti. Kongresov program, vzorci pristopnic, vse objave in potrebna pojasnila se dajo radovoljno vsakemu, ki jih želi imeti. Vsa vprašanja naj se naslovijo na: Predsedstvo vinorejskega kongresa v Gorici — deželni dvorec. Član kongresa more postati vsakdo, ki naznani udeležbo pri kongresovem odboru in plača pristopnino 10 kron. Kmetijska in vinorejska društva kakor tudi zadruge so upravičene udeležiti se kongresa in odreditih kongresovim sejam svoje odposlance. Članarina se mora plačati za vsakega odposlanca. Vsi udeleženci imajo pravico udeleževati se razprav, zborovanj in glasovanj na kongresu, staviti predloge in posecati razstave, ki se prirede povodom kongresa, kakor tudi udeleževati se izletov itd. Udeleženci dobe brezplačno izvod poročila, ki se objavi o kongresovih razpravah. Kongresove razprave se morejo vršiti v vseh deželnih jezikih. Sklicatelj kongresa je avstrijsko državno vinorejsko društvo.

Nove odredbe za izvoz avstrijskih vin na Ogrsko. Poljedelsko ministrstvo nam poroča: Na vinski produkciji in trgovini z vinom interesirani krogi naših južnih dežel so pred nekaj časa obrnili pozornost avstrijske vlade na to, da jim ogrske oblasti pri uvozu avstrijskih, osobito dalmatinskih vin na Ogrsko napravljajo težkoče s tem, da so poostriale vinsko kakovost zadevajoče nadzorstvene odredbe. Od avstrijske strani so se z ogrsko vlado takoj uvedla pogajanja, ki so sedaj dokončana in so privedla do povsem zadovoljivega zaključka. Dočim se je namreč dosedaj preventivno in splošno izvrševala revizija vina, ki je odhajalo iz Avstrije na Ogrsko, se bo v bodoče izvrševala pokušnja le glede posameznih pošiljatev in sicer po zagotovitvi ogrske vlade samo tedaj, ako bo pri kaki taki pošiljati dan konkreten povod, ki bo na zanesljiv

način opravičeval sumnjo, da dotična pošiljatev po svoji kakovosti ne odgovarja ogrskemu vinskemu zakonu. V vseh slučajih, ko se bo avstrijskim vinom kaj očitalo, bo ogrska vlada takoj sporočila c. kr. poljedelskemu ministrstvu dotične analize obenem z mnenjem strokovne komisije za poskušnjo vina.

Da se promet z vinom še bolj zavaruje in da se čimbolj skrčijo oni slučajji, v katerih se nameravajo posamezne pošiljatve preskušati, uvedel se je sistem certificiranja po vzorcu dogovorov, sklenjenih med Avstrijo in Nemčijo. Kmetijska kemična poskuševališča na Dunaju, v Lincu, Gorici, Splitu in Št. Miheln, ki jim je poverjena kontrola nad prometom z vinom, so se namreč pooblastila, na željo eksporterjev preiskovati poskušnje vina, namenjenega za izvoz na Ogrsko, oziroma na Hrvaško in o tem sestavljati certifikate, da dotična pošiljatev odgovarja predpisom ogrskega vinskega zakona. Potrebne tiskovine je moči dobiti ali pri imenovanih poskuševališčih ali pa naravnost v državni tiskarni na Dunaju.

Na deželni gospodinjski šoli v Repnjah se zaključil zimski tečaj dne 25. aprila t. l. Letni šestmesečni tečaj pa se prične dne 5. maja t. l. in bo trajal do 25. oktobra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo ves čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 K. Prošnje za vsprejem je vlagati najkasneje do 20. aprila t. l. pri vodstvu šole v Repnjah. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi celi tečaj v zavodu. Pripomni se, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinjstva kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

Na deželni gospodinjski šoli na Vrhniki se prične šestmesečni letni tečaj dne 1. maja in bo trajal do 1. novembra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Prošnje za vsprejem je vlagati najkasneje do 28. aprila t. l. pri vodstvu šole na Vrhniki. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi celi tečaj v zavodu. Gojenke se uče teoretično in

praktično vsega gospodinjstva kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

Mlekarski tečaj na Vrhniki. Na mlekarski šoli na Vrhniki priredi deželni odbor v času od 4. maja do 15. septembra t. l. mlekarski tečaj. V tečaj bo sprejetih 12 fantov in 6 deklet v starosti 16 do 28 let, ki znajo pisati in računati, o čemer bo prosilec prestatil vsprejemni izpit. Stanovanje bo brezplačno za moške na mlekarski, za dekleta na gospodinjški šoli, pač pa si morajo učenci in učenke sami skrbeti za luč in pranje perila. Dekletom je prinesiti s seboj tudi posteljno perilo in odejo. Izvenkranjci se sprejmejo v tečaj, v kolikor ne bodo mesta zasedli domačini. Izvenkranjci morajo tudi plačati takoj pri vstopu moški 50 K, dekleta 40 K šolnine. V svrhu pokritja stroškov za hrano, šolske potrebščine, vožnjo itd., kateri načeloma zadenejo udeležence same, pa je deželni odbor določil po šest ustanov za fante in dekleta iz Kranjskega po 30 K na mesec.

Prošnje za vsprejem je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 24. aprila t. l. Prošnjam je priložiti zadnje šolsko izpričevalo. Oziralo se bo pri sprejemu v prvi vrsti na one prosilce, ki jih priporočajo domače mlekarske zadruge.

Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani.

Umetna gnojila:

Rudninski superfosfat. Gospodarska zveza ima superfosfat vedno v zalogi in ga prodaja na drobno iz svojega skladišča po K 7— za 100 kg. Zadrugam priporočamo, da naročajo skupno v celih vagonih, ker s tem si prihranijo veliko izdatkov na voznini. Pri odjemu celega vagona ponudimo superfosfat s 14% v vodi razstopne fosforove kisline po K 6·70 za 100 kg franko vsaka postaja na Kranjskem.

Tomasova žlindra 18% stane K 7— franko naše skladišče, višje ali nižjeodstotna 34 vinarjev dražje ali cenejše. Pri odjemu celega vagona se zaračuni 18% po K 5·70 franko kolodvor Trst.

Kalijeva sol stane 12·80 za 100 kg. Kdor gnoji z rudninskim superfosfatom ali tomasovo žlindro, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo, ki vsebuje 42% kalija ali pa s kajnitom, ki vsebuje 12—14% kalija. Samo ob sebi umevno priporočamo kalijevo sol, ki vsebuje trikrat toliko kalija kakor kajnit. Kajnit stane K 5·50 za 100 kg.

Kostno moko prodaja Gospodarska zveza po K 10 za 100 kg.

Čilski solitar stane K 32— za 100 kg franko postaja Ljubljana.

Amonijev sulfat stane K 34— za 100 kg.

Krmila:

Tropine podzemskega oreha vsebujejo 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe, vsled česar jih zadrugam, kakor tudi posameznim živinorejcem toplo priporočamo kot vspešno močno krmilo. Stanejo K 20— za 100 kg; pri odjemu celega vagona dovolimo znaten popust.

Lanene tropine, ki so pri kranjskih živinorejcih že splošno znane oddaja Zveza po K 20— za 100 kg.

Klajno apno je potreben dodatek h krmi zlasti, kjer nimajo krmila dovolj rudninskih snovi v sebi. Klajno apno stane v pošiljativah od 5 kg do 50 kg po 24 vinarjev nad 50 kg po 22 vinarjev. Pri manjših pošiljativah se računi zavoj in vozni list 20 vinarjev.

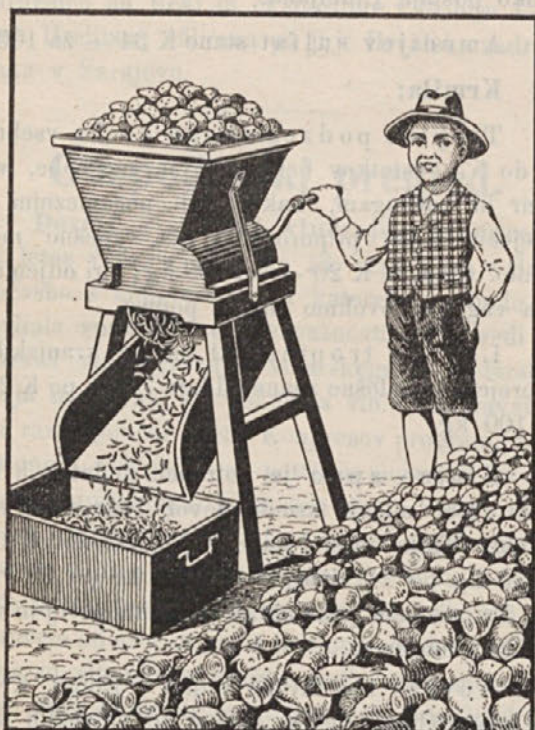
Koruzo ima Zveza vedno v zalogi. Ker pa ima napravljene velike sklepe od največjih dobaviteljev, svetuje se, da zadruge naročajo koruzo skupno vsaj en vagon. Na drobno prodaja koruzo po K 16— franko Ljubljana; pri naročilih v celih vagonih pa bode mogla dovoliti veliko popusta. Nova koruzo stane K 14·30 za 100 kg franko Sisek.

Vino na prodaj:

Gospodarska zveza ima v zalogi veliko izbero finega naravnega vina. Izbira vina je bila letos tem težja, ker se je vršila na veliko krajih trgateg v deželnem vremenu, kar je slabo vplivalo na kakovost vina. Vina v kleti Gospodarske zveze pa so vsa zdrava, prijetnega okusa in nakupljena od najzanesljivejših članov, vsled česar prevzame Gospodarska zveza za pristnost popolno garancijo in se sme rabiti vino za sv. maše. Cene so sledeče:

Vipavsko vino belo, delano po francoskem načinu	K 44—
Rizling	K 60—
Burgundec	K 52—
Bizelec beli (1913)	K 50—
Bizelec rudeč (1913)	K 50—
Bizelec beli l. 1912	K 54—
Bizelec rudeč l. 1912	K 54—
Istrijan beli 1912	K 42—
Dalmatinec (starina)	K 64—
Rebula	K 58—

Vse cene se razumejo za 100 l franko postaja Ljubljana, plačljivo v 30 dneh brez odbitka. Sode nad 300^l posodi Zveza brezplačno za 2 meseca.

Stroji:

Skladišče za poljedelske stroje je sezidano in stroji so že razstavljeni. Na to skladišče prav posebno opozarjamo zadruga kakor tudi posamezne člane. Razstave se udeležijo največje avstrijske tovarne, katere bodo imele celo leto svoje stroje razstavljene, tako da Zvezi ne bode treba priporočati strojev le na podlagi cenikov, ampak bode vsak lahko sam videl, kar si hoče naročiti. Zadruga prosimo, da naj tudi svojim članom priporočajo, da si naše skladišče ogledajo. Vsem živinorejcem priporočamo rezalni stroj „Ekonom“ za rezanje repe, krompirja, korenja, pese itd. V svoji stalni zalogi imamo vedno na razpolago vse poljedelske in gospodarske stroje, priznane najboljših izdelkov prvovrstnih tu- in inozemskih tovarn. Vsakdo si stroje lahko ogleda kakor: motorje, mlatilnice in mline na ročni, motorni ali obrat z gepeljom, slamoreznice, kosilce za seno in žito, čistilnike, pajklje, gepeljne, sesalke in razpršilnike za gnojnice, pluge, brane, stiskalnice za seno, grozdje in sadje, cirkularne žage, stroje za robkanje koruze, razsipalnice za umetna gnojila, mline za šrotanje, sejalnike, brzoparilnike, škropilnice, tehtnice in poleg tega še vse druge za poljedelstvo potrebne predmete. Stroje prodajamo po izvirnih tovarniških cenah, odštevši najvišje popuste

ter je sleherni lahko prepričan, da dobi za nizko ceno resnično dobro blago. S strokovnjaškimi nasveti, kakor specialnimi ponudbami smo vedno na razpolago.

Nakupi.

Kmetovalce kakor tudi zadruga opozarjamo, da najbolj zanesljive podatke o cenah poljskih pridelkov dobe pri Gospodarski zvezi. Zveza nakupuje vse poljske pridelke, vsled česar vabimo člane, da takoj priglase ktere pridelke in koliko morejo prodati. Zlasti pa prosimo da nam ponudijo:

Glavni eksportni predmet naših poljskih pridelkov je **fižol** „ribničan“. Zadruga kakor tudi posamezne člane prosimo, da ponudijo Gospodarski zvezi ves njihov pridelek. Zaradi ugodnih trgovskih zvez plačuje Gospodarska zveza fižol po najvišjih dnevnih cenah.

Krompir letos nima dobre cene. Dobra letina na Goriškem in Ogrskem je vzrok, da se more prodajati krompir tako v Trstu kakor v Reki okroglo po 5 K za 100 kg, kar odgovarja ceni K 4 do K 4.20 za 100 kg franko Ljubljana.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza za vojaštvo. Člani naj prijavijo razpoložljivo množino.

Smrekovi storži se še veliko premalo izvažajo. Tudi ta predmet more prinesiti lepe novce. Storži so zreli meseca novembra in odsvetujemo, da bi se prezgodaj trgali, dokler ni še seme dovolj zrelo za kaljivost. Tudi storže moremo kupovati le v celih vagonih. Zadruga prosimo, da nam sporoče, koliko nam morejo preskrbeti storžev. Cene se določijo šele pozneje.

Vabilo na XX. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trnovem,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 24. maja 1914 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem kraju in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na udeležbo članov.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Dobravi pri Kropi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 26. aprila 1914 ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Stari Loki,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 3. maja 1914 ob 4. uri popoldne v uradnici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zrečah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 10. maja 1914 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Pripomba: Če bi omenjeni občni zbor ne bil sklepčen, vrši se z istim vzporedom čez pol ure drugi občni zbor, ki bo sklepal veljavno brez ozira na število pričujočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Artičah,

registr. zadruge z neom. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 17. maja 1914 ob 3. uri popoldne v prostorih posojilnice v hiši Slovencea, Spodnji Pohanci št. 18.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1913.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Sprememba pravil § 34. znižanje nadzorstva.
5. Razni nasveti.

Ako bi prvi občni zbor ne bil sklepčen, vrši se v smislu § 32. zadržnih pravil, pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Gospodarske zadruge v Češnjici,

reg. zadr. z omejj. zav.

ki se bo vršil dne 25. aprila 1914 ob 4. uri popoldan v lastni hiši.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Zadruge za vnovčevanje lesa na Češnjici,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 26. aprila 1914 ob 3 1/2. uri popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice na Češnjici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za slovenjegraški okraj v Št. Ilju pod Turjakom,

registr. zadr. z neom. zavezo,

kateri se vrši dne 4. maja 1914 ob 2. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Predloki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 19. aprila 1914 ob 4. uri popoldne v kaplaniji v Predloki.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa brezpogojno, ne glede na število navzočih članov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Stari Loki,

registrirane zadruge z omejenim poročtvom, ki se bo vršil dne 4. maja 1914 ob 4. uri popoldne v prostorih Gašparja Karlin (Plevna na Subi).

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na IV. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Bilčovsu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 19. aprila 1914 ob 3. uri popoldne v župnišču v Bilčovsu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Poročilo načelstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev enega člana v nadzorstvo.
7. Sprememba pravil glede združnih deležev.
8. Slučajnosti.

Ako bi ob določenem času ne bil deseti del združnikov zbranih, vrši se na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati.

K obilni vdeležbi vabi

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Velikih Laščah,

registr. zadr. z neom. zav.,

kateri se bo vršil dne 3. maja 1914 popoldne ob 2³/₄ uri v dvorani Zadrúžnega doma v Velikih Laščah.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Sprememba pravil.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Vabilo na VI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu na Dravskem polju,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se vrši na belo nedeljo dne 19. aprila 1914 po večernicah ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na VI. redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Konjicah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 26. aprila 1914 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

Vabilo k XI. rednem občnem zboru

Hranilnice in posojilnice v Loškem potoku,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši dne 19. aprila 1914 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o 10. rednem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ob 3. uri ne bilo zadostno število članov navzočih, vrši se pol ure pozneje novi občni zbor, v istih prostorih, ki sklepa veljavno pri vsakem številu članov.

Vabilo na redni občni zbor

Vinarske zadruge v Tomaju,

reg. zadr. z om. zav.,

ki se bo vršil dne 19. aprila 1914 ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1913.
3. Volitev načelstva, nadzorstva in vinorejskokletarskega odseka.
4. Razni predlogi.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim sporedom drug občni zbor, ki sklepa brezpogojno, ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na XX. redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Radečah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 3. maja 1914 ob 3. uri popoldne v dvorani Narodnega doma v Radečah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob navedenem času, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Tomišlju,

reg. zadr. z om. porošt.

ki se vrši dne 19. aprila 1914 ob 10. uri dopoldne v šoli.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
5. Volitev enega člana v načelstvo.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov.

Vabilo na III. redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Tomažu pri Ormožu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši dne 3. maja 1914 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1913.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Po sv. maši predavanje nadrevizorja g. Pušenjaka.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov. Načelstvo

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zveze v Ljubljani,

reg. zadr. z om. zavezo

ki se vrši 27. aprila 1914 ob 10. uri dopoldne v prostorih Mlekarske zveze, Dunajska cesta št. 33.

Dnevni red:

1. Čita se zapisnika o zadnjem občnem zboru in rev. poročila.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
5. Prememba pravil, ev. likvidacija.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov.

Opomba: Če bi občni zbor sklenil likvidacijo, odpade ostali del dnevnega reda kot brezpredmetni. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Češnjici,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 26. aprila 1914 ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cirkovcah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 3. maja 1914 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom in v istem prostoru, ki bo veljavno sklepal, ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Trati,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil v ponedeljek 4. maja 1914 ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti prvega občnega zbora se vrši čez pol ure drug občni zbor, ki bo sklepal na istem mestu z istim dnevnim redom ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Kresnicah,

reg. zadr. z omej. poroštvom,

ki se bo vršil v nedeljo 19. aprila 1914 ob 2. uri popoldne v prostorih izobraževalnega društva.

Dnevni red:

1. Branje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1913.
3. Branje revizijskega poročila.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Sodarske zadruga na Češnjici,

reg. zadr. z omej. zav.

ki se bo vršil dne 25. aprila 1914 ob 2. uri popoldne v prostorih sodarske zadruga.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1913.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Kamniku na Šutni,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Hipotečna posojila	737.796 74
Posojila na poroštvo	242.248 82
Tekoči račun s člani	51.527 25
Tekoči račun z Zvezo	107.466 —
Naložen denar	2.000 —
Inventar premični	2.873 27
Inventar nepremični	66.000 —
Zaostale obresti posojil	20.906 24
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000 —
Delež pri Kitarški zadrugi v Domžalah	200 —
Poštna hranilnica	397 09
Prehodnji	315 77
Gotovina 31. decembra 1913	16.731 85
Skupaj	1.249.463 03
Pasiva.	K
Deleži	3.600 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	1.214.786 46
Predplačane obresti posojil	4.305 34
Predplačana najemnina	355 —
Lastna glavica z obresti	23.045 —
Čisti dobiček	3.371 23
Skupaj	1.249.463 03
Denarni promet	1.704.207 11
Stanje članov začetkom l. 1913	798
Pristopilo	62
Odpadlo	40
Stanje koncem l. 1913.	820

Bilanca
Hranilnice in posojilnice za
blejski kot na Bledu,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	408.087 14
Tekoči račun z Zvezo	94.736 —
Inventar premični	222 82
Zaostale obresti od posojil	3.712 26
Deleži pri „Zadrudni zvezi“	1.000 —
Stalna vloga	1.000 —
Gotovina 31. decembra 1913	4.543 10
Skupaj	513.301 32
Pasiva.	K
Deleži	564 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	492.876 55
Predplačane obresti posojil	79 70
Rezervni zaklad	19.268 51
Čisti dobiček	512 56
Skupaj	513.301 32
Stanje članov začetkom l. 1913	277
Prirastlo	11
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1913	282

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Kranju,
reg. zadruga v neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	995.542 96
Tekoči račun z Zvezo	18.349 88
Inventar premični	3.074 50
Zaostale obresti posojil	13.270 19
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000 —
Tekoči račun s člani	248.113 16
C. kr. poštna hranilnica	6.164 95
Gotovina 31. decembra 1913	24.052 95
Skupaj	1.309.568 59
Pasiva.	K
Deleži	2.968 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	1.277.957 90
Predplačane obresti posojil	4.938 85
Rezervni zaklad	18.829 87
Čisti dobiček	4.873 97
Skupaj	1.309.568 59
Denarni promet	2.977.245 89
Stanje članov začetkom l. 1913	375
Pristopilo	42
Odpadlo	3
Stanje koncem l. 1913	414

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Domžalah,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	355.684 14
Tekoči račun s člani	55.287 59
Inventar premični	345 55
Inventar nepremični	3.300 30
Zaostale obresti posojil	913 04
Zaostale obresti tek. računa	4 60
Vrednost tiskovin	60 —
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000 —
Delež pri Kitarški zadrugi	200 —
Delež pri Ljudski posojilnici	4 —
Delež pri Hranit. v Kamniku	4 —
Gotovina 31. decembra 1913	15.135 88
Skupaj	431.939 10
Pasiva.	K
Deleži	730 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	264.835 47
Tekoči račun z Zvezo	149.850 —
Predplačane obresti posojil	66 35
Rezervni zaklad	16.124 58
Čisti dobiček	332 70
Skupaj	431.939 10
Denarni promet	324.203 32
Stanje članov začetkom leta 1913	363
Pristopilo	3
Izstopilo	1
Stanje koncem leta 1913	365

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojil-
nice v Idriji,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	480.336 55
Tekoči račun z Zvezo	74.229 —
Inventar premični	215 85
Inventar nepremični	6.416 37
Zaostale obresti posojil	11.062 36
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000 —
Delnica „Union“	500 —
Gotovina 31. decembra 1913	5.183 97
Skupaj	578.944 10
Pasiva.	K
Deleži	546 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	556.394 49
Predplačane obresti posojil	4.998 56
Rezervni zaklad	14.935 76
Čisti dobiček	2.069 29
Skupaj	578.944 10
Denarni promet	K 815.395 21
Stanje članov začetkom l. 1913	269
Pristopilo	8
Odpadlo	4
Stanje koncem l. 1913	273

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Seleh,
reg. zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1913.

Aktiva.	K
Posojila	439.594 50
Tekoči račun z Zvezo	27.381 —
Inventar premični	157 16
Inventar nepremični	28.450 —
Zaostale obresti posojil	7.412 25
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000 —
Delež pri Union-u	2.500 —
Gotovina 31. decembra 1913	2.697 10
Skupaj	509.192 01
Pasiva.	K
Deleži	824 —
Hranilne vloge s kapitalizo- vanimi obrestmi	488.795 40
Predplačane obresti posojil	1.972 61
Rezervni zaklad	16.028 27
Čisti dobiček	1.571 73
Skupaj	509.192 01
Denarni promet	K 536.138 50
Stanje članov začetkom l. 1913	392
Pristopilo	27
Odpadlo	7
Stanje koncem l. 1913	412